

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 1919, sp. zn. Rv II 19/19

Číslo: 29/1919

Právní věta:

Před odevzdáním pozůstalosti není přihlásivší se dědic oprávněn, započísti na pohledávku zůstavitelova věřitele svou pohledávku za věřitelem.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.01.1919

Spisová značka: Rv II 19/19

Číslo rozhodnutí: 29

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla:

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

V rozepři o zaplacení pohledávky ze mzdy, kterou zůstala zůstavitelka dlužna své bývalé posluhovačce, namítala žalovaná pozůstalost, zastoupená přihlásivšími se dědici, compensando protipohledávku, která vůči žalobkyni příslušela dědicům k pozůstalosti se přihlásivším. – Prvý soud (okresní soud pro Brno-město) uznal, že zažalovaná i compensando namítaná pohledávka pozůstávají po návrhu a, poněvadž tato onu převyšovala, zamítl žalobu. K námitce žalující strany, že compensando namítnutá pohledávka vzájemná se ku kompensaci nehodí, poněvadž přísluší dědicům a nikoliv žalované pozůstalosti, která není dosud odevzdána, nepřihlížel, poněvadž, jsou-li dědicové oprávněni, zapraviti ze svého pozůstalostní dluhy, jsou zajisté i oprávněni, namítati compensando svoje pohledávky.

Odvolací soud (zemský soud v Brně) uznal, že namítaná protipohledávka nepozůstává po právu, a odsoudil žalovanou pozůstalost k zaplacení zažalované pohledávky. Z důvodů: Nelze přehlédnouti, že pozůstalost, o niž tu jde, nebyla dosud odevzdána a že namítnutá pohledávka vzájemná nepřísluší žalované pozůstalosti, nýbrž jednotlivým dědicům. Kompensace mezi pohledávkami a dluhy zůstavitelovými a dluhy, resp. pohledávkami dědiců jest však před odevzdáním pozůstalostí pro nedostatek vzájemnosti (§ 1441 obč.zák.) vyloučena. Až do odevzdání pozůstalosti spravují dědici toliko pozůstalost (§ 145 nesp. pat.). Pozůstalost před odevzdáním (§ 797 obč.zák. není součástíou jejich jmění a právě proto nelze dědice tou dobou pokládati za věřitele, pokud se týče za dlužníka pohledávek resp. dluhu zůstavitelových. Teprv odevzdáním pozůstalosti nastane sloučení jmění zůstavitelova se jměním dědice, a proto jest kompensace teprve po tomto sloučení přípustna.

Kompensace mezi nároky dědiců a zažalovaným dluhem jest proto nepřipustna, to tím spíše, když se dědicové přihlásili k pozůstalosti s výhradou inventáře.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované pozůstalosti z těchto

důvodů:

Dovolání odporujíc rozsudku odvolacího soudu z dovolacího důvodu § 503 č. 4 c.ř.s. prohlašuje za nesprávný názor v něm vyslovený, že kompensace pohledávek nebo dluhu zůstavitelových s dluhy nebo pohledávkami jeho dědiců je pro nedostatek vzájemnosti jich před odevzdáním pozůstalosti vyloučena. Dovolací soud pokládá jak právní stanovisko dovolatelky, tak i výklad §§ 547, 548 a 550 obč. zák., jímž svůj právní názor hořejší opírají, za nesprávný. Tvrdíc, že odvolací soud mylně nepokládá dědice před odevzdáním pozůstalosti za věřitele resp. dlužníky pohledávek, resp. dluhu zůstavitelových, dovozuje dovolatelka opak toho z ustanovení § 550 obč. zák., dle něhož dlužno dědice až do odevzdání pozůstalosti považovati za representanta zůstavitelova, resp. jeho pozůstalosti.

Názor, že dědic jest representantem, resp. zástupcem pozůstalost, jest zajisté správný; z toho však ještě neplyne, že jako takový může představovati věřitele nebo dlužníka pozůstalosti. Ustanovení §§ 547 a 548 obč. zák. dlužno pojímají jen tak, že dědic k pozůstalosti se přihlásivší se stává po dobu mezi svou přihláškou k dědictví a odevzdáním pozůstalosti representantem pozůstalosti, jehož právní obor působnosti jest vymezen ustanoveními §§ 810 obč.zák. a 145 nesor. řízení.

Tím se však dědic nestal sám subjektem práv a povinnosti s pozůstalostí spojených, nýbrž až do odevzdání pozůstalosti zůstává jmění pozůstalostní od jmění dědicova fakticky i právně odděleno, dlužníkem věřitelů zůstavitelových není jeho dědic, nýbrž pozůstalost, jejíž podstata jest oproti věřitelům zůstavitelovým zavázána. Na tom ničeho nezměnilo ustanovení § 550 obč. zák., které upravuje poměr zastoupení pozůstalosti pro ten případ, je-li tu více dědiců.

Rčení: „všichni za jednoho a jeden za všechny“ znamená jen, že věřitelé pozůstalostní mohou se až do jejího odevzdání dědicům domáhati uspokojení svých pohledávek bez ohledu na podíly jednotlivých dědiců z celé pozůstalostní podstaty. Právě proto lze před odevzdáním pozůstalosti žalovati na zaplacení dluhů zůstavitelových pouze pozůstalost, zastoupenou dědici ve vlastním jméně, a byl pro takovéto žaloby ustanoven § 77 j.n. zvláštní soud výlučný. Poněvadž jsou tedy pohledávky *compensando* proti žalobnímu nároku namítané pohledávkami osob třetích, jest názor odvolacího soudu, jenž je ku kompensaci nepřipustil, správný a bylo proto dovolání jako neodůvodněné zamítnuto.